

26/9/84

Αναζητώντας τις αιτίες του κατήφορου Συνδικαλισμός και Θεσμοί στις κρατικές σκηνές μας

Από όλους αναγνωρίζεται η ραγδαία επιδείνωσή τους

Ο θόρυβος και τα δημοσιεύματα για τις κρατικές σκηνές συνεχίζονται και θα 'λεγα ότι έντενται και πυκνώνεται. Και είναι δικαιολογημένο. Γνωστό στους ειδήμονες από καιρό, ξέσπασε από σκάνδαλο της ανεπάρκειας και του κατήφορου τους το φετινό καλοκαίρι κι έγινε πιά γνωστό τοις πάσι, αφού το ίδιο το κοινό αποδοκίμασε και ο πρόεδρος του Εθνικού Θεάτρου, ο κ. Πολιτόπουλος, συνέταξε μία συντριπτική για την κρατική σκηνή της Αθήνας αναφορά.

Την Κυριακή που μάς πέρασε, σε δύο αθηναϊκές εφημερίδες, δύο άνθρωποι του θεάτρου, ο σκηνογράφος Χαριστίδης και ο κριτικός και μεταφραστής Μάριος Πλωρίτης, προσπάθησαν να θρουν τις αιτίες της κρίσης. Ο μόν πρώτος αποδίδει τα πάντα στους θεαμούς, ο δεύτερος, στον κοιμητιακό και τον συνδικαλισμό. Και μέχρι ένα σημαντικό σημείο έχουν δίκιο. Ωστόσο εκείνο που δεν εντοπίζεται είναι η βασική αιτία της κατάστασης και, ακόμη, δεν λέγεται όλη η αλήθεια.

Από τα άσχημα φαινόμενα στα κρατικά θέατρα. «Κλείσιμο θεάτρων» και άπεργιες...

Εχω γράψει πολλές φορές για το κρατικά θέατρα και πολλά από τα στοιχεία που έχω δώσει έμπεριεχουν τα παραπάνω, αυτά δηλαδή που εντοπίζουν οι κ.κ. Χαριστίδης και Πλωρίτης. Αλλά, όσο περνάει ο καιρός, το πρόβλημα φωτίζεται και από άλλες πλευρές, καθώς αναφύονται προβλήματα και δημιουργούνται καταστάσεις, δυστυχώς χειρότερα από τα παλαιότερα, και καθώς διαπιστώνεται ότι δεν γίνεται τίποτε για την βελτίωση ή έστω για να σταματήσει ο κατήφορος. Τα παραδείγματα είναι πολλά.

Ανάγνη ή αλλογή
Ας πάρουμε το πιο βασικό στοιχείο, ίσως το πιο πεσιτικό επίχειρημα για το ότι δεν δηλώνουμε με ο καμιά διεύδο: Διαπιστώνεται από όλους, είτε από τρίτους είτε από το ίδιο το θέατρο (παράδειγμα ο κ. Πολιτόπουλος) είτε βρίσκονται έξω από αυτά αλλά παρακολουθούν τις εξελίξεις και έχουν γνώσεις και γνήσιο (οι δημοσιογράφοι, οι άνθρωποι του θεάτρου που δίνουν συνεντεύξεις ή άρθρογραφού)

κινείται, βέβαια, και από το γεγονός ότι δεν έγινε τίποτε τρία χρόνια δολιχίρα για ν' αλλάξει τους θεαμούς (αυτούς που κατηγοριάζει ο κ. Χαριστίδης) ούτε καν τους τρόπους διοίκησης των κρατικών σκηνών. Θα έλεγα ότι, αντίθετα, έκανε ότι μπορούσε για να ξεκαρφώσει και οι δύο.

Πόσο φταίνει οί θεσμοί

νά αποπέμψει ή να ζητήσει παραίτησεις (τόχει ξανακάνει, άλλωστε, αλλά όχι για το δική της παιδιά) από τους υπεύθυνους της επιδείνωσης της κατάστασης. Δεν τό μπορεί; Η δεν τό θέλει; Οπως και νάχει τό πράγμα, ή εύθνη τελικά μετατίθεται στην κυρία ύπουργά.

-Και για τό ότι δεν έχει την δέληση ή την δύναμη ή την δέληση ή την δύναμη ή την δύναμη...

λιου του Εθνικού θεάτρου αρμοδιότητες του διευθυντού. Αν δεν μπορεί να κάνει ο διευθυντής της δουλειά του φεύγει τον αποπέμπουν, δεν του δίνουν πατερίτσες.

Με δύο λόγια, να μείνι ο θεσμοί δεν είναι συγχρονισμένοι, αλλά τό κακό δεν βρίσκεται...

μυζίς, ο Μινωτής, ο Καραμυζιός, ο Ευαγγελτάς και πολλοί άλλοι. Ομως ποτέ δεν γιοχαίστηκαν οι παραστάσεις τους, ποτέ δεν προκάλεσαν την δημοσία άργη, τόσο άπογοητευτικά και πανικόβλητα δημοσιεύματα.

Με δύο λόγια, να μείνι ο θεσμοί δεν είναι συγχρονισμένοι, αλλά τό κακό δεν βρίσκεται...

παλιότερα όλες τις τέτοιου είδους κινήσεις και δεν σκεφτότανε ίσως ότι κάποτε θα αντιμετώπιζε δύσκολες καταστάσεις και δίδεδο ή αποδοκίμασες δημόσιες. Και μεγάλη μερίδα του τύπου, για λόγους αντιπολιτευτικούς, ένισχυε και ένθάρρυνε αυτή την τακτική που όδήγησε στο να παραλύσουν σήμερα τα κρατικά θέατρα, ενώ διατίθενται εκατοντάδες εκατομμυρίων που τό πληρώνουμε και μες και σεξί.

Αν έγω, σαν δημοσιογράφος, άρνηθώ ύπηρεσία ή δεν πηγαίνω τακτικά στη δουλειά μου ή δεν αποδίδω ή δημιουργώ προβλήματα, τότε θα άπολυθώ άμέσως από την επιχείρηση (και δίκαια) και οι διακρίσεις, άκόμη και στους ρόλους. Αυτά δεν βλέπω να τό επισημαίνει κανείς ή να τό αναγνωρίζει. Και, φυσικά, όλα αυτά έγιναν με την κάλυψη και την άνοχη του άρμόδιου ύπουργέιου. Τώρα άρπώνονται οι καρποί, που ήταν έκ των προτέρων βέβαιο ότι θα σάπιζαν.

Πολλά λόγια χωρίς έργα

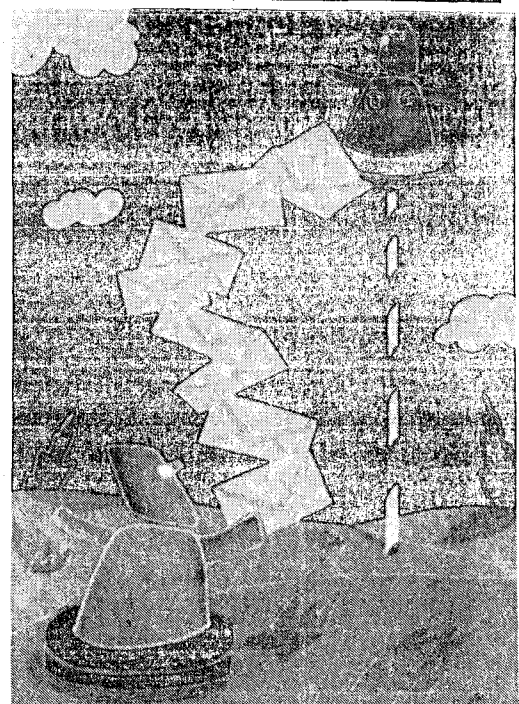
Η αλήθεια είναι ότι γρόφθηκαν και ειπώθηκαν πολλά γύρω από τό θέμα. Και την φορά αυτή δεν μπορεί να μλήσει κανείς για διώγκωση των γεγονότων, αφού και ο ίδιος ο πρόεδρος του Εθνικού τό θεσάωειν και αφού ή πραγματικότητα είναι χειρότερη από τό γραφόμενα. Ειπώθηκαν, λοιπόν, πολλά. Εκείνο που δεν θέλω είναι να γίνεται κάτι. Πέρασαν τρία δολιχίρα χρόνια από την άλλαγή κυβερνήσεως και προσώπων (γιατί περί αυτού και μόνο πρόκειται) αλλά σε τόσο μεγάλο διάστημα δεν έγινε τίποτε θετικό όσον άφορτά τό κρατικό θέατρο, ένών αντίθετα έγιναν πολλά άρνητικά. Τι περιμένα άραγε τό άρμόδιο ύπουργέιο; Την έμπένη προχρόνιου πολύ γρήγορα.

Τό χειρότερο κακό είναι ότι δεν επιχειρείται τίποτα, ούτε καν άλλαγή προσώπων (ο πρωθυπουργός έκανε άρκετες στην κυβέρνηση) δεν αναδύεται τίποτα...

διοικητικού συμβουλίου του που τό ένα μετά τό άλλο και κατά καιρούς βουλευόνατι στα κρατικά ή τό περιφερειακά (έπίσης κρατικά) θέατρα; Δεν αναφέρουμε όνόματα, γιατί είναι πασίγνωστα και οι εξαιρέσεις (τιμητικές) είναι άπογοητευτικά λίγες.

Ετσι, τό όσα «συνδικαλιστικά» διαδραματίσθηκαν στα κρατικά θέατρα στην τελευταία τριετία, θυμίζούν, δυστυχώς, «εξακάθρισμα λογαριασμών», με πρότυπα από άλλους κύκλους ανθρώπων. Και πάλι δυστυχώς, αυτά δεν τό είδα να καταγγέλονται (ή έστω να αναφέρονται) από ανθρώπους του θεάτρου, που προτίμησαν την άδιαφορία ή τό σιωπή, μέχρι που έσπασε ο όχετός.

Όλα αυτά παρασιπούνατι. Και φυσικά, όλα αυτά και πολλά άλλα παρόμοια όδήγησαν στην φρικτή κατάσταση που εξελίχθηκε στις κρατικές σκηνές, όπου δεν έλειψε ούτε ο χαφιεδισμός και οι διακρίσεις, άκόμη και στους ρόλους. Αυτά δεν βλέπω να τό επισημαίνει κανείς ή να τό αναγνωρίζει. Και, φυσικά, όλα αυτά έγιναν με την κάλυψη και την άνοχη του άρμόδιου ύπουργέιου. Τώρα άρπώνονται οι καρποί, που ήταν έκ των προτέρων βέβαιο ότι θα σάπιζαν.

Εμπικοινωνία με γιγαντιαία γράμματα, είναι τό θέμα του πίνακα του Τζέλλι. Τα χρώματα θυμίζουν παιδική χαλκομαρία ή χαρτοκοποιά.

Επίσκεψη σε μία έκθεση Ενας κόσμος κατοικημένος μέ σήματα και μέ εικόνες

Ο ζωγράφος Τζουλιάνο Τζέλλι και το προσωπικό παραμύθι του

Δέν είναι ή πρώτη φορά που έκθέτε έργα του στη Θεσσαλονίκη ο Τζουλιάνο Τζέλλι, ένας ζωγράφος που ή ποιητική του άφέλεια θυμίζει παιδική ζωγραφική και παραμύθια. Για τό ζωγράφο αυτό, γράφει ή Μαρία Λουία Φρίκα:
-Ο κόσμος του Τζουλιάνο Τζέλλι, είναι ένας κόσμος κατοικημένος από σήματα και εικόνες. Μία περιεργή ιστορία, όπου τώρα τό πάντα φθάνουν να όριά τους και όλα ίσορροπών μεταξύ πραγματικότητας και όρματων. Οπου τό τεχνητό είναι τρόπος ζωής. Οι πόλεις και οι μητροπόλεις έχουν ξεαφανισθεί, και μαζί τους ο κανόνς, τό σόμγκ, όλα όσα, με λίγα λόγια, είναι συνδεδεμένα με τον πολιτισμό τό καταναλωτή, με τον πόλεμο, με την καταστροφή. Τώρα ο κόσμος μοιάει ειρηνικός, ήρεμος, καθαρός, λαμπρός με την καθαρότητα των χρωμάτων του.

Και από δω άρχίζει ή άμφιβολία. σιγά - σιγά παρατηρούμε ότι οι τύψεις του χορηγού είναι τέλειες και κανονικές, άπαναλαμπανόμενες όιαλά, μοιάζουν να μάς θυμίζουν... αλλά δεν είναι. Τό σήματα είναι παραμυθένια σήματα, ή γυναικα και ο άνδρας είναι δύο ρομπότ. Και κατά τον ίδιο τρόπο, όλα τα άλλα άντικείμενα μάς θυμίζουν εικόνες που αναφέρονται άμεσα ή έμμεσα στον κόσμο που ζούμε.
-Είναι ένα παραμύθι, αλλά σίγουρα όχι ένα «μετα-μοντέρνο» παραμύθι. Η ιστορία που διηγείται ο Τζέλλι, είναι ή ιστορία της ζωής του, και καθένα από τά έργα του συνεχίζει τό σπασιμένο νήμα της ιστορίας του. Ο καμβάς είναι ο τόπος όπου ο καλλιτέχνης ειρηνικά - αλλά πάντα με μία όση μελαγχολία - εναγωνιζέται σε καθημερινά γεγονότα, σιδηθήματα και καταστάσεις, στην όγνη, στις μνήμες, στη ζωή και στο άνατο. Γι' αυτό τό λόγο υπάρχουν στοιχεία και εικόνες που συνεχίζουν να εμφανίζονται, ενώ άλλα ύστερα από μία περίοδο,

τα διοικήσης των θεάτρων όπο δριμενόμενους ανθρώπους, όπως και οι εποχές της ευφορίας όφειλονταν σε άλλους ανθρώπους Ικανούς και ώσφρονες.

Κομματισμός συνδικαλισμός

Έχει δίκιο ο κ. Πλωρίτης όταν γράφει ότι ο κοιμητιασμός και ο συνδικαλισμός θάλπτουν τό θέατρο (έξεχασε όμως την ανικανότητα των άρμόδιων, από...

(ουσιαστικό και όχι τυπικό) κάθε έξόμνημο και ό καλλιτεχνικό έλεγχο κάθε χρόνο. Τά έχω ξαναπει όλα αυτά και τό έχω πει πριν δύο χρόνια, τό καλοκαίρι του 1982, στην κ. Μερκουρί, όπως είχε ύποχρωση να πράξει ένας διευθυντής θεάτρου. Φυσικά, δεν έγινε τίποτε.

Και τώρα σε πάμε λίγο παρα πέρα, αφού τόνοσα ότι πραγματικά χρειάζεται άλλαγή θεσμών για την καλύτερη του θεάτρου. Ωστόσο...

